

В системе государственных органов и учреждений функционирует ряд специальных структур социальной направленности, которые осуществляют социальную защиту детей. Приоритетным направлением социальной политики в Республике Беларусь является работа по укреплению и улучшению положения семьи, женщин, детей. Для этого внедряются программы общенационального масштаба, например: Национальная программа «Дети Беларуси» (2006–2010 гг.), республиканская программа «Жизнь требует милосердия», Минская областная долгосрочная программа «Милосердие» и другие [2, С. 15].

Библиотека, как социально-культурный институт, деятельность которого направлена на удовлетворение духовных, интеллектуальных и культурных потребностей пользователей библиотек, не может находиться в стороне от решения вопроса по социальной поддержке детства, и обладая информационными ресурсами, квалифицированными кадрами, материально-техническим оснащением, оптимально реагирует на информационные потребности общества. Одной из производных социальной функции библиотеки является помощь в социализации личности. Данная функция направлена на обеспечение процесса усвоения человеком определенной системы знаний, норм, ценностей, которые позволяют ему функционировать в качестве полноправного члена общества. Работники библиотек способствуют вхождению личности в общество. Осуществляя дифференцированное обслуживание всех категорий пользователей, способствуют социальной защите личности [2, С. 12–15]. Роль библиотеки в социальной защите детей состоит, прежде всего, в работе по информационно-просветительскому направлению и духовно-нравственному воспитанию. Библиотеки города Борисова активно ведут работу по реализации областной программы «Милосердие». Сотрудники детской библиотеки ведут сотрудничество с социальным приютом, проводят для них циклы сказочных уроков «Расскажи мне сказку», организуют совместные акции. Библиотека-филиал № 2 ЦСПБ в сотрудничестве с детским садом № 35 работает по программе «Вместе с книжкой и игрушкой», цель которой – читательское развитие детей с ограниченными возможностями здоровья. Совместно с центром социальной защиты населения библиотека ведет базу данных о людях нуждающихся в помощи и поддержке. В детской библиотеке большое значение придается правовому просвещению подростков. В рамках реализации программы «Подростковый меридиан», ведется работа по повышению правовой культуры подростков.

Библиотека не остается в стороне от решения важных социальных проблем и создает такую микросреду, где есть все предпосылки для формирования всесторонне развитой личности. Библиотекари реализуют общереспубликанские программы, постоянно ставят перед собой новые цели и задачи, ведут поиск новых, эффективных форм и методов работы с детьми, осуществляют непрерывное самообразование. В системе социальной защиты библиотека – центр информации, духовно-нравственного просвещения и правового просвещения посредством книги.

Литература

1. Красовская, Н. Н. Организация системы социальной защиты населения Республики Беларусь: новые формы и услуги / Н. Н. Красовская // Сац.-пед. Работа. – 2006. - № 9. – С. 15-22.
2. Пашин, А. Н. Библиотека как социально-культурная система: вопросы управления / А. И. Пашин. – М. : Либерия – Бибинформ, 2005. – С. 12-15. – (Серия «Библиотекарь и время. XXI век»; Вып. 25)

©ПДУ

ВОБРАЗ УКРАЇНЦАЎ У БЕЛАРУСКІМ ТРАДЫЦЫЙНЫМ ГРАМАДСТВЕ XIX – пач. XX ст.

У. Я. АЎСЕЙЧЫК, У. А. ЛОБАЧ

It is examined the image of Ukrainians in the traditional Belarusian culture in the 19–20 th. century. To make a conclusion it is necessary to say that their image depends on the processes of perception in a traditional society

Ключавыя словы: украінцы, Украіна, этнічныя вобразы

Пры характарыстыцы вобраза украінцаў ў беларускім традыцыйным грамадстве найперш неабходна звярнуць увагу на вобраз самой тэрыторыі Украіны, яе характарыстыку ў беларускай міфапаэтычнай карціне свету. У назве «Украіна» прасочваецца відавочная этымалагічная сувязь са словамі «край» (мяжа), «ускраіна». Для архаічнай свядомасці міфалагема «мяжы» з'яўлялася прынцыпова важнай, бо падзяляла сусвет на прастору «нашую», «сваю», «засвоеную», «культурную» і прастору «чужую», «варожую», «небяспечную», «хаатычную» [1, с. 406]. Сама Украіна ў беларускай міфапаэтычнай карціне свету ўстойліва суадносіцца з краем далёкім, пра што гаворыць прымаўка: «Гэта ж не Украіна» (што значыць не надта далёка) [2, с.318]. Таму, нягледзячы на этнагенетычную блізкасць з беларусамі, украінцам прыпісвалася сувязь з нячыстай сілай, што знайшло адлюстраванне ў дзіцячым фальклоры: «Хахол бака, // Раскарака! // Наварыў юшкі // Без пятрушкі, // Назваў гасцей – // Сляпых чарцей» [3, с.383]. Украінцы, як персанажы чужога этнасу, падарожныя, што апынуліся ў «гэтым» свеце, у Гомельскім Палессі выступаюць як прычына з'яўлення дзіцяці: «Ехалі ўкраінцы, цябе скінулі з воза, я табе трапіла» [1, с. 408].

Часта украінцы (казакі з Украіны) ў беларускай міфапаэтычнай карціне свету выступаюць і як людзі, што падманваюць дзяўчат і зводзяць іх з сабой: «Ой ты, дзеўка, ты красная, // Ці паедзеш жа ты з намі? // З халастымі казакамі? // Едзе поле, другое, // На трэцяе ўз'яжджае. // Плача, плача айцец-маці // Па роднаму дзіцяці; // -Дзіця наша падмаўлёна, // На Ўкраіну завязёна» [4, с. 231-232]. Гэта, відаць, з'яўляецца своеасаблівым успамінам пра паводзіны ўкраінскіх казакоў на тэрыторыі Беларусі.

Ва ўяўленнях беларусаў украінцы мелі пэўныя хібы ў маральна-этычным плане. Так, на думку беларусаў, ім уласціва такая рыса як упартасць: «Жыў адзін чалавек. Ён быў хахол і, як усе хахлы, быў такі ўпарты, што з ім ніхто не мог зрабіць ніякага ладу... Не паслухаў людзей і сам амаль не ўтапіўся, выратавалі яго і валоў, а воз і гаршкі так і загінулі. Дык от якія хахлы ўпартыя» [5, с.128].

Сустракаюцца ўпамінанні пра ўкраінцаў і ў паданнях пра заснаванне вёсак і атрыманне вёскамі назваў. У гэтых паданнях ўкраінцы, па перакананню беларусаў, не ўжываліся не толькі з беларусамі, але і самі з сабой. Так, назва вёскі Нядружнае (Полацкі р-н) пайшла ад таго, што два браты-украінцы пасварыліся і сталі біцца: «Вот два браты. Яны не падзялілі, зямлю ету не падзялілі. Завіліся біцца между самі сабой і вот назвалі дзярэўню «Нядружнае» [6].

Такім, чынам за час узаемадзеяння з украінцамі ў беларусаў склаўся вобраз сваіх паўднёвых суседзяў. Ва ўспрыняцці беларусаў украінцы, як насельнікі Украіны, суадносіліся з прадстаўнікамі «таго» свету (свету памёрлых), крытыкуецца беларусамі і іх маральныя рысы. Але ў параўнанні з іншымі «чужакамі» яны займаюць выгаднейшае становішча, што ў значнай ступені звязана з характарам узаемаадносін.

Літаратура

1. Лобач У. Украіна ў беларускай міфапаэтычнай карціне свету // Беларусь-Украіна: гіст. Вопыт узаемаадносін.-Мн., 2004.- С.406-409
2. Прыказкі і прымаўкі: ў двух кнігах, Кн.1.- Мн., 1976.- 616 с.
3. Дзіцячы фальклор.- Мн., 1972.- 736 с.
4. Балады: у двух кнігах, кн.2.- Мн., 1978. – 744 с.
5. *Сержпутоўскі А. К.* Казкі і апавяданні беларусаў Слуцкага павету.- Мн., 2000.-270 с.
6. Запісана аўтарам у 2005 г ад Сіманенка А.М 1933 г.нар., в. Нядружнае Полацкага р-на

©МИУ

АВТОМАТИЗАЦИЯ ПРОЦЕССА СОЦИОЛОГИЧЕСКОГО МОНИТОРИНГА В МИНСКОМ ИНСТИТУТЕ УПРАВЛЕНИЯ

Н. В. БЕЛОУСОВА, О. Э. ФЕДОСЕНКО, В. Я. КОЧЕРГИН

The development of modern education system is impossible without the use of information technologies. The progress of new technologies and systems of communications, the increase of their role in different spheres of human activity give impetus toward the use of computer technologies and program products in practical sociology for the more operational conducting of the primary sociological information collection, analysis and interpretation of obtained data. Sociological researches provide valuable information for achievement psychological and pedagogical purposes of education.

The article covers in detail the process of creating and elaborating the special database for the annual sociological monitoring in the Minsk Institute of Management

Ключевые слова: социологический мониторинг, информационные технологии, база данных

Современный период развития цивилизованного общества характеризует процесс информатизации. Одним из приоритетных направлений этого процесса является информатизация образования — процесс обеспечения сферы образования методологией и практикой разработки и оптимального использования новых информационных технологий, ориентированных на реализацию психолого-педагогических целей обучения, воспитания [1]. Рациональная организация процесса информатизации образования в интересах дальнейшего научно-технического, социально-экономического и духов-